

M

Moroccan
Fashion
Statements

O

D

.

إقرارات
الموضة
المغربية

A

CURATORIAL STATEMENT

6 Zineb Seghrouchni & Ninke Bloemberg

VISUAL ESSAYS

- 22 Slice of Couscous
Joseph Ouechen
- 98 Looking for Me
Laila Hida & Artsi Ifrach
- 162 Amazigh Hairitage
Ilham Mestour

INTERMEZZO'S

- 76 The Roots of this Life
Fadma el Ouariachi
- 118 Untethered identities
Yasmina Naji
- 134 Lovingly Thrice-steamed Couscous
Nadia Zerouali
- 137 Family Photos

CONVERSATIONS

- 34 Building Beyond
Samir Bantal & Zineb Seghrouchni
- 106 Moroccan Fashion Scene
Jamal Abdennassar & Ninke Bloemberg

SPOTLIGHTS

- 44 Hassan Hajjaj Studio
- 46 Yto Barrada
- 48 House of Useless
- 50 New Tangier
- 54 Karim Adduchi
- 56 STONES STORIES
- 58 Meriem Yin
- 60 Maison ARTC
- 62 Spotlights in Arabic

- 78 Samira Charroud
- 80 Said Mahrouf
- 82 BENCHELLAL
- 84 Meryem Slimani
- 88 Mina Abouzahra
- 90 Raphia
- 92 Meriem Belkhayat
- 94 Maison Sara Chraïbi
- 96 Spotlights in Arabic

- 142 Daily Paper
- 144 Chaimae El Masmoudi
- 146 Tamy Tazi
- 148 Late for Work
- 152 Nouredine Amir
- 154 Meriem Bennani
- 156 Fadila El Gadi
- 158 Yousra Razine Mahrah
- 160 Spotlights in Arabic

ESSAYS

- 64 Redefining Moroccan transitions through
Art, Culture, and Fashion
Hicham Bouzid
- 122 From Tradition to Trend: the moda of
Moroccans in the Netherlands
Nadia Bouras

LITERATURE

- 168 Reading Tips

THANK YOU

- 170 Foreword As a Word of Thanks
Bart Rutten

COLOPHON

- 176 MODA Book & Exhibition

CURATORIAL STATEMENT

6 Zineb Seghrouchni & Ninke Bloemberg

VISUELE ESSAYS

- 22 Slice of Couscous
Joseph Ouechen
- 98 Looking for Me
Laila Hida & Artsi Ifrac
- 162 Amazigh Hairitage
Ilham Mestour
-

INTERMEZZO'S

- 76 The Roots of this Life
Fadma el Ouariachi
- 118 Ongebonden identiteiten
Yasmina Naji
- 134 Met veel tijd en liefde gestoomde couscous
Nadia Zerouali
- 137 Familiefoto's
-

CONVERSATIES

- 34 Building Beyond
Samir Bantal & Zineb Seghrouchni
- 106 Marokkaanse mode scene
Jamal Abdennassar & Ninke Bloemberg
-

SPOTLIGHTS

- 44 Hassan Hajjaj Studio
- 46 Yto Barrada
- 48 House of Useless
- 50 New Tangier
- 54 Karim Adduchi
- 56 STONES STORIES
- 58 Meriem Yin
- 60 Maison ARTC
- 62 Spotlights in Arabisch
-

- 78 Samira Charroud
- 80 Said Mahrouf
- 82 BENCHELLAL
- 84 Meryem Slimani
- 88 Mina Abouzahra
- 90 Raphia
- 92 Meriem Belkhayat
- 94 Maison Sara Chraïbi
- 96 Spotlights in Arabisch
-

- 142 Daily Paper
- 144 Chaimae El Masmoudi
- 146 Tamy Tazi
- 148 Late for Work
- 152 Nouredine Amir
- 154 Meriem Bennani
- 156 Fadila El Gadi
- 158 Yousra Razine Mahrah
- 160 Spotlights in Arabisch

ESSAYS

- 64 Het herdefiniëren van Marokkaanse
transities in kunst, cultuur en mode
Hicham Bouzid
- 122 Van Traditie tot Trend: De moda van
Marokkanen in Nederland
Nadia Bouras
-

LITERATUURLIJST

- 168 Leestips
-

DANKWOORD

- 171 Voorwoord als dankwoord
Bart Rutten
-

COLOFON

- 176 MOḌA boek & expositie
-

In the Western world, fashion has traditionally been associated with progress and innovation. For many years, it was therefore seen in direct opposition to non-Western clothing, which is often associated with traditions and craftsmanship. In *MODA—Moroccan Fashion Statements*, curators Ninke Bloemberg (NB) and Zineb Seghrouchni (ZS) show that this one-sided understanding of fashion is a thing of the past. They have brought together more than forty game changers who are redefining fashion, each from a unique perspective but connected by their relationship to fashion, crafts and Morocco.

Interview and text: Esther Muñoz Grootveld (EMG)

(EMG) The exhibition's title is *MODA—Moroccan Fashion Statements*. What does *MODA* mean?

(ZS) *MODA* means fashion in colloquial Moroccan and Tamazight. The idea for this title came during the Table of Voices we organised in the lead-up to the project. For us, it captures the essence of what we want to convey: enormous diversity and a bristling artistic energy, where fashion is interwoven with art and rooted in local traditions and craftsmanship.

(EMG) What kind of statements can we expect in the project?

(NB) *MODA* features the work of both contemporary designers living in Morocco and Dutch designers with a Moroccan background. Their voices or statements form the basis of the exhibition. Many are universal stories about dreams, ambitions, memories, struggle or spirituality. A beautiful example is the work of Laila Hida, co-founder of the creative hub Le 18 in Marrakech. Le 18 is a multidisciplinary art space, where artists, curators, researchers and local residents can interact to exchange ideas, create and discuss art and society. The intuitive approach is very inspiring.

(ZS) With the statements, we invite you to look differently. For example, through the eyes of Kenza Bennani, the founder of New Tangier. She is critical of how the Western lens often reduces Moroccan fashion to mere decoration or bling-bling. In Europe, people are crazy about Scandinavian fashion—clean A-lines—while these silhouettes are very similar to the Moroccan djellaba, the Japanese kimono and the West African boubou. These garments are anything but fast fashion. They are made to last, to be passed

on from generation to generation, and for bodies that are always changing. This is a striking example of how we are turning narratives upside down in this project.

(EMG) Did you also want to make your own statement through *MODA*?

(ZS) We felt it was important to emphasise the wealth of different perspectives. I think that is a statement in itself. Moroccan culture cannot be reduced to a single image or sentence. It is layered, complex and constantly in flux. We present *MODA* as a lens through which to appreciate that diversity.

(NB) We wanted the exhibition to create connections and to have a positive effect, especially in light of the increasing polarisation in Dutch society in recent years. *MODA* demonstrates that there is no such thing as stereotypical Moroccan fashion. We have spoken with lots of people; curating through conversation. Our aim was not to present a 'complete' picture. The project should be a springboard for further research. But I think we have something new to offer everyone: from recognised international names to emerging local talent. And the exhibition has sparked many beautiful partnerships, this time with DAR cultural agency. This is something we have been working on at the Centraal Museum for some time and we are now seeing the results.

(EMG) The exhibition explores the concept of 'Moroccanness'. Where does this term come from and what does it mean?

(ZS) I see Moroccanness as a style of communication, a way to relate to your environment. It isn't bound by Morocco's geographical borders and it

Mode wordt in de westerse wereld van oudsher geassocieerd met vooruitgang en vernieuwing. Het stond daardoor lange tijd recht tegenover niet-westerse kleding, die juist vaak verbonden wordt met tradities en ambacht. Met *MODA—Moroccan Fashion Statements* tonen curatoren Ninke Bloemberg (NB) en Zineb Seghrouchni (ZS) dat dit eenzijdige begrip van mode voorgoed tot het verleden behoort. Voor het project brengen zij ruim veertig *game changers* bijeen die—ieder vanuit een uniek perspectief—mode herdefiniëren. Wat hen verbindt? Hun relatie tot mode, maken en Marokko.

Interview en tekst: Esther Muñoz Grootveld (EMG)

(EMG) De titel van het project is *MODA—Moroccan Fashion Statements*. Wat betekent *MODA*?

(ZS) *MODA* is spreektaal voor mode in het Marokkaans en Tamazight. Het idee voor deze titel ontstond tijdens de Table of Voices die we organiseerden ter voorbereiding van het project. Het vangt voor ons de essentie van wat we willen overbrengen: een enorme veelzijdigheid en een bruisende artistieke energie, waarin mode verweven is met kunst en geworteld is in lokale tradities en ambacht.

(EMG) Wat voor soort *statements* kunnen we in het project verwachten?

(NB) Aan *MODA* doen zowel hedendaagse ontwerpers mee die in Marokko wonen, als Nederlandse ontwerpers met een Marokkaanse achtergrond. Hun stemmen of *statements* vormen de basis voor het project. Vaak zijn dit universele verhalen, over dromen, ambities, herinneringen, strijd of spiritualiteit. Een mooi voorbeeld vind ik het werk van Laila Hida, medeoprichtster van de *creative hub* Le 18 in Marrakesh. Le 18 is een multidisciplinaire kunst ruimte, waar kunstenaars, curatoren, onderzoekers en buurtbewoners met elkaar in contact kunnen komen om ideeën uit te wisselen, te creëren en te discussiëren over kunst en de samenleving. De intuïtieve aanpak is heel inspirerend.

(ZS) Met de *statements* nodigen we je uit om anders te kijken. Bijvoorbeeld door de ogen van Kenza Bennani van New Tangier: zij is kritisch op hoe Marokkaanse mode door de westerse lens nogal eens gereduceerd wordt tot 'decoratief' en *bling bling*. In Europa loopt men weg met Scandinavische mode—*cleane A-lijnen*—terwijl deze silhouetten sterke over-

eenkomsten vertonen met de Marokkaanse djellaba, de Japanse kimono of de West-Afrikaanse boubou. Deze kledingstukken zijn alles behalve *fast fashion*. Ze worden juist gemaakt om lang mee te gaan, om door te geven en voor een lichaam dat altijd in verandering is. Het is een treffend voorbeeld van hoe we narratieven omkeren in dit project.

(EMG) Willen jullie met *MODA* zelf ook een *statement* maken?

(ZS) We vonden het belangrijk om de veelheid aan verschillende perspectieven te benadrukken. Dat vind ik al een *statement* op zich. Marokkaanse cultuur is niet in één beeld of zin te vangen, het is gelaagd, complex en continu in beweging. We bieden mode als lens om die veelzijdigheid tot je te nemen en te blijven zien.

(NB) We wilden het project verbindend en positief insteken, juist omdat de polarisering in de Nederlandse samenleving de afgelopen jaren toeneemt. Zonder alleen maar te bejubelen, laten we met *MODA* zien dat er niet zoiets bestaat als een stereotype Marokkaanse mode. We hebben heel veel mensen gesproken: *curating by conversation*. We streven er overigens niet naar om een 'compleet' beeld neer te zetten, het project is een aanzet tot verder onderzoek. Wel denk ik dat er voor iedereen iets nieuws te zien is: van erkende internationale namen tot startend Utrechts talent. Bovendien zijn er veel mooie samenwerkingen voortgezet én ontstaan, zoals met DAR cultural agency. Daar zijn we bij het Centraal Museum al langere tijd mee bezig en dat krijgt steeds meer vorm.

NOVEMBRE 1962

Shopping à Casablanca. Tamy Tazi est venue à la parisienne. Comme beaucoup de Marocaines dépatées, elle s'habille chez Miss Jute, la plus célèbre couturière de Casablanca. Et, elle est en Chanel. Mais elle aime aussi Dior et Saint Laurent. A d'ailleurs shopping incessant, dans les modes de Rabat - Tamy Tazi est taillée et qui lui arrive souvent. Elle est accompagnée de la mannequin Romaneau, une amie espagnole qui elle aussi, a troqué la classique syllaba de Marocaines.

Diary of a CEO, F/W, 2023, model: Ikram Abdi, photo: Casper Bijmans © Merrachi

Vogue France, November 1965, library collection Centraal Museum Utrecht
© Henry Clarke / Centraal Museum / Adriaan van Dam

House of Useless

‘My mother was a seamstress. As a little girl, I always saw her making clothes for my sister and me. The magic of transforming two dimensions into three! I felt the same passion.’

This passion for materials and technique is at the basis of the House of Useless, which Yasmina Ajbilou (Geldermalsen, 1992) founded in 2018. The name refers to the reuse of (waste) materials and the emphasis on sustainability: use less! ‘The idea that a garment is trendy one season and no longer relevant the next doesn’t fit me or my brand.’

Ajbilou created this monumental contemporary kaftan specially for her solo exhibition *Silhouettes* at the Centraal Museum in 2022. It was the first time that she explored her cultural identity; the craftsmanship and symbolism of her parents’ homeland. In this kaftan, feelings of conflict and acceptance are powerfully depicted in the girl

balancing snakes on her head. A large part of the design is knotted, or ‘tufted’, an important technique that is mainly used by women and therefore an obvious choice for Ajbilou. The design is inspired by Amazigh tattoos.

@house_of_useless

‘Mijn moeder was naaister en als klein meisje zag ik haar altijd kleding maken voor mijn zus en mij. Dat magische, om iets van twee- naar driedimensionaal te veranderen! Ik voelde dezelfde passie.’

De liefde en aandacht voor materiaal en techniek vormt de basis voor het modehuis House of Useless, dat Yasmina Ajbilou (Geldermalsen, 1992) in 2018 opricht. De naam verwijst naar het hergebruik van (rest)materialen en de nadruk op duurzaamheid: ‘use less’. ‘Het idee dat een kledingstuk het ene seizoen trendy is en het volgende niet meer relevant, past niet bij mij en mijn merk.’

Speciaal voor haar solotentoonstelling *Silhouetten* (Centraal Museum, 2022) creëerde Ajbilou deze eigentijdse, monumentale kaftan. Voor het eerst grijpt ze hierin terug op haar culturele identiteit, het vakmanschap en de symboliek van het land van haar ouders. Zo is op deze kaftan onder meer de tweestrijd en het gevoel van acceptatie krachtig verbeeld in het

meisje met balancerende slangen op haar hoofd. Een groot deel van het ontwerp is geknoopt, oftewel *getuft*, een belangrijke techniek die vooral vrouwen toepassen en daardoor voor Ajbilou een vanzelfsprekende keuze. De vormgeving is geïnspireerd op Amazigh tattoos.

Spotlight

Meryem Slimani

‘For me Morocco is organised chaos: *rwina*.
That eclecticism is decisive for our culture and therefore
also for fashion.’

Meryem Slimani (Meknes, 1983) and her mother Najate Leklye form an unmistakable duo. Leklye often plays a leading role in Slimani’s lively, colourful photos. Behind these images lies a deeper meaning and an amazing story. Slimani started her blog as a form of occupational therapy when she was struggling with depression. She initially shared her own personal style, she soon began showing her mother in eclectic looks. Her mother became her muse. This did not go unnoticed. Her mother’s spontaneous and unexpected appearances quickly became popular on social media. Slimani now uses her creative talents and marketing skills to put her mother in

the spotlight. Her work brings together metropolitan culture, iconic Moroccan garments and her mother’s vintage garments from the 1980s and ’90s.

Slimani makes a powerful statement about visibility and inclusion. Older and migrant women like her mother are rarely represented in mainstream media and social platforms, and when they are, the images are usually very stereotypical. She challenges that. Each portrait tells a piece of the story behind Meryem Slimani and Najate Leklye: a story of resilience, love, acceptance and connection.

@meryemswina

‘Voor mij is Marokko georganiseerde chaos, *rwina*.
Dat eclectische is bepalend voor de cultuur en als gevolg
daarvan ook bepalend voor de mode.’

Meryem Slimani (Meknes, 1983) en haar moeder Najate Leklye vormen samen een onmiskenbaar duo. In Slimani's levendige en kleurrijke foto's speelt haar moeder vaak de hoofdrol. Achter deze beelden schuilt een diepere betekenis en een bijzonder verhaal. Slimani begon haar blog als bezigheids therapie terwijl ze worstelde met een depressie. In eerste instantie deelde ze haar persoonlijke stijl, maar al gauw legde ze haar moeder vast in eclectische styling. Haar moeder werd haar muze. Dit bleef niet ongezien: de spontane en onverwachte verschijningen van haar moeder werden al snel geliefd op sociale media. Inmiddels gebruikt Meryem Slimani haar creatieve talenten en *marketing skills* om haar moeder in de

schijnwerpers te zetten. In haar werk komen grootstedelijke cultuur, iconische Marokkaanse kledingstukken en vintage uit de jaren 80 en 90 van haar moeder samen.

Meryem Slimani maakt een krachtig statement over zichtbaarheid en inclusie. Vele oudere en migrantenvrouwen zoals haar moeder zijn zelden vertegenwoordigd in *mainstream* media en sociale platforms, en als het wel gebeurt, dan is het heel stereotyperend. Hier brengt zij verandering in. Elk portret vertelt een stukje van het verhaal dat schuilt achter Meryem Slimani en Najate Leklye: een verhaal van veerkracht, liefde, acceptatie en verbondenheid.

Fadila El Gadi

‘I’m a nomad who loves to travel, but I always return to Salé. It’s where my studio, artisans and family are, and the city continues to inspire me.’

Fadila El Gadi (Salé, 1969) wants her designs to encourage reflection on the meaning of heritage, tradition and modernity. She draws inspiration from Morocco and France, countries she has traversed so often, in every season and every kind of light. She translates the colours and contrasts and the feeling for craftsmanship from both countries into her design practice. Another great source of inspiration is her daughter Narjisse.

El Gadi started as an apprentice in the embroidery workshops of her hometown Salé when she was ten. A grant enabled her to attend a small design school in Rabat in 1990. She steadily worked on building up her company, which she founded in 2007. Embroidery became her trademark and in 2016 she established the Salé Embroidery School. Here, young

people from underprivileged backgrounds learn the art of embroidery. In this way, the heritage of Moroccan techniques is preserved and she hopes to give young people a goal and a passion.

The design on the page to the right consists of a plum velvet evening coat embroidered with floral motifs and a gros-grain belt with a silver buckle and a long Jacquard-woven skirt.

@fadilaelgadi

'Ik ben een nomade die graag reist, maar ik keer altijd terug naar Salé. Het is waar mijn atelier, ambachtslieden en familie zijn en de stad blijft me inspireren.'

Fadila El Gadi (Salé, 1969) zet met haar ontwerpen aan tot nadenken over de betekenis van erfgoed, traditie, en moderniteit. Haar inspiratie is geworteld in zowel Marokko als Frankrijk, landen die ze zo vaak heeft doorkruist, in elk licht en elk seizoen. De kleuren en contrasten en het gevoel voor handwerk uit beide landen vertaalt ze in haar ontwerppraktijk. Een andere grote inspiratiebron is haar dochter Narjisse.

El Gadi begon als tienjarig meisje in de borduurateliers van haar thuisstad Salé als leerlinge. Via een beurs kan ze in 1990 naar een kleine designschool in Rabat. Gestaaft werkt ze aan het opbouwen van haar bedrijf, dat ze in 2007 opricht. Borduren wordt haar handelsmerk en in 2016 richt El Gadi de Salé Embroidery School op. Hier worden jongeren uit kansarme

milieus geschoold in de borduurkunst. Zo blijft het erfgoed van Marokkaanse technieken behouden en hoopt ze jongeren een doel en een passie te geven.

Het ontwerp op deze bladzijde bestaat uit een pruimkleurig fluwelen avondjas, geborduurd met bloemmotieven met een grosgrain riem met zilveren gesp, en aan lange jacquard-geweven rok.

BOOK COLOPHON MODA

This book was published to accompany the exhibition of the same title at the Centraal Museum in Utrecht from 3 October 2024 to 2 March 2025. *MODA—Moroccan Fashion Statements* results from a joint initiative by DAR Cultural Agency and Centraal Museum.

PUBLISHING PARTNERS

WBOOKS, Zwolle
info@wbooks.com
www.wbooks.com

Centraal Museum, Utrecht
info@centraalmuseum.nl
www.centraalmuseum.nl

DAR Cultural Agency, Rotterdam
info@dar.nu
www.dar.nu

Kulte Center for Contemporary
Art & Editions, Rabat
art@gartkulte.com
www.artkulte.com

EDITORS & CURATORS

Ninke Bloemberg, Zineb Seghrouchni

ASSISTANT EDITOR

Lena van de Poel

CONTRIBUTORS TEXTS

Jamal Abdennasser
Samir Bantal
Nadia Bouras
Hicham Bouzid
Esther Muñoz Grootveld
Yasmina Naji
Bart Rutten
Nadia Zerouali

CONTRIBUTORS VISUAL ESSAYS

Joseph Ouechen
Laila Hida & Artsi Ifrach
Ilham Mestour

CONTRIBUTING ARTISTS

BENCHELLAL
Chaimae El Masmoudi
Daily Paper
Fadila El Gadi
Hassan Hajjaj Studio
House of Useless
Karim Adduchi
Late for Work
Le Rouge BS
Maison ARTC
Maison Sara Chraïbi
Mastoor
Meriem Belkhatay
Meriem Bennani
Meriem Yin
Merrachi
Meryem Slimani
Mina Abouzahra
Mounir Raji
New Tangier
Noureddine Amir
Raphia
Said Mahrouf
Samira Charroud
STONES STORIES
Tamy Tazi and Sophia Tazi
Yousra Razine Mahrah
Yto Barrada

TRANSLATION

Abdelbaar Mounadi Idrissi (Arabic)
Gerard Forde (English)
Judith Wesselingh (French)
Khalid Mourigh (Tamazight, Tifinagh)
Omaïma Machkour (Arabic)
Sally Dyer (English)
Salma Barmani (Arabic)
Zakaria Alilech (Arabic)

EDITING OF ARABIC TEXTS

AND PROOFREADING
Omaïma Machkour

IMAGE EDITOR

Merel Dijkhuizen, Ninke Bloemberg,
Zineb Seghrouchni

EDITORIAL ASSISTANCE

Iris Blokker, Sanne Janssen

GRAPHIC DESIGN

Studio Sallali, Hamid Sallali

PRINTING AND LITHOGRAPHY

Wilco Art Books

COVER PHOTOGRAPHY

Commissioned by Centraal Museum
& DAR cultural Agency
Photography and art direction,
Sharon Jane D (@sharonjaned)
Photography assistant, Dietrich van
Gobbel (@dtrxch)
Styling, ST (@beat_route)
Make-up, Chaimae El Masmoudi
(@chaimaeelmas)
Hair, Ilham Mestour (@ilhammestour)
Talents, Yasmina Azhoum
(@yasminaazhoum),
Safae Gounane (@arulled),
Saif Khorchid (@saifkhorchid)
Production, Ahisha Adjoa
(@ahishaadjoa) / SHOOT THE MOON
(@shootthemoonagency)
Fashion designs, BENCHELLAL
(@benchellal), Daily Paper
(@dailypaper), Maison Sara Chraïbi
(@maisonsarachraïbi) & Raphia
(@raphia.nl)
Set design, Elin Visser (@elin_visser)

© 2024 WBOOKS Zwolle / Centraal Museum /

DAR Cultural Agency / the authors

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. Nothing from this publication may be reproduced, multiplied, stored in an electronic data file, or made public in any form or in any manner, be it electronic, mechanical, through photocopying, recording or in any other way, without the advance written permission of the publisher.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten met betrekking tot de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

The publisher has endeavoured to settle image rights in accordance with legal requirements. Any party who nevertheless deems they have a claim to certain rights may apply to the publisher.

Van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie is het auteursrecht geregeld met Pictoright te Amsterdam.

Copyright of the work of artists affiliated with a CISAC organisation has been arranged with Pictoright of Amsterdam.

© c/o Pictoright Amsterdam 2024.

ISBN 978 94 625 8662 8

NUR 452, 680

EXHIBITION COLOPHON MODA

MODA—Moroccan Fashion Statements results from a joint initiative by DAR Cultural Agency and Centraal Museum.

CONCEPT AND CURATION

Ninke Bloemberg (Centraal Museum Utrecht), Zineb Seghrouchni (DAR Cultural Agency)

EXHIBITION DESIGN

Mira van den Neste

TEXT EDITOR EXHIBITION

Aukje Vergeest

TRANSLATIONS

Gerard Forde (English)
Khalid Mourigh (Tamazight/ Tifinagh)
Mohamed Adhar (Arabisch)

MODA PROJECTTEAM

Caro Delsing, Henk Heerink, Lena van de Poel, Lilly van Zuijlen, Manon van den Berg, Mariëlle Rozet, Martien van Liefland, Matthijs Bakker, Ninke Bloemberg, Vladi Rapaport, Yeltsiny Stroop, Zineb Seghrouchni

COLLABORATIONS

Amsterdam Museum, Atay Atelier, Craft in Focus Festival, Le Guess Who?, Oudayas National Museum of Adornment, Table of Voices participants, Yumna/Khadija Maros

SENSITIVITY READER

Ghizlan El Hachimi

SOUNDSCAPE

Thomas Bosveld, Irene Houthuijs

PARTICIPATING ARTISTS

BENCHELLAL, BLED, BOKS Cultuurhuis, Chaimae El Masmoudi, Daily Paper, DIOR in cooperation with Sumano, Dunya Zita, Fadila El Gadi, Fiona Makkink, Hassan Hajjaj Studio, House of Useless, Ilham Mestour, Jasper Abels, Joseph Ouechen, Joste/Yves Saint Laurent, Karim Adduchi, KULTE, Laila Hida, Late for Work, Le Rouge bs, Maison ARTC, Maison Sara Chraïbi, MASTOOR, Meriem Belkhatay, Meriem Yin, Meryem Slimani, Mina Abouzahra, Mounir Raji, New Tangier, Noureddine Amir, Raphia, Said Mahrouf, Samira Charroud, Sophia Tazi, STONES STORIES, Tamy Tazi, Yousra Razine Mahrah, Yto Barrada, 𐵓𐵎𐵏𐵓𐵔.

ANNEX

Meriem Bennani

THANK YOU

We thank each and every person we met along the way, in person, in Morocco, in The Netherlands, online through video calls, Whatsapp and email. Each and everyone has contributed large or small to the becoming of *MODA*. We are very grateful for your contribution which made *MODA* a collaborative effort. Shoukran!

FULL COLOPHON

In the Western world, fashion has traditionally been associated with progress and innovation. For many years, it was therefore seen in direct opposition to non-Western clothing, which is often associated with traditions and crafts. In *MODA—Moroccan Fashion Statements*, curators Ninke Bloemberg and Zineb Seghrouchni show that this one-sided understanding of fashion is a thing of the past. MODA brought together more than forty game changers from Morocco and the Moroccan diaspora in the Netherlands: they redefine fashion, each from a unique perspective but connected by their relationship to fashion, the creative process and Morocco. *MODA—Moroccan Fashion Statements* is the result of a collaboration between DAR Cultural Agency and Centraal Museum.

In de westerse wereld wordt mode van oudsher geassocieerd met vooruitgang en innovatie. Jarenlang werd het daarom gezien als een directe tegenstelling tot niet-westerse kleding, die vaak geassocieerd wordt met tradities en vakmanschap. In *MODA—Moroccan Fashion Statements* laten curatoren Ninke Bloemberg en Zineb Seghrouchni zien dat dit eenzijdige begrip van mode verleden tijd is. MODA bracht meer dan veertig *game changers* uit Marokko en de Marokkaanse diaspora in Nederland bij elkaar: zij herdefiniëren mode, ieder vanuit een uniek perspectief maar verbonden door hun relatie met mode, het creatieve proces en Marokko. *MODA—Moroccan Fashion Statements* is het resultaat van een samenwerking tussen DAR Cultural Agency en het Centraal Museum.

في العالم الغربي، كانت الموضة تُعتبر تقليديًا رمزًا للتقدم والابتكار. حيث نظر إليها لسنوات عديدة كنقيض للأزياء غير الغربية، التي ارتبطت غالبًا بالتقاليد والحرف اليدوية. في مشروع "MODA — إقرارات الموضة المغربية"، توضح القيمتان نينكه بلومبرغ وزينب السفروشنى أن هذا الفهم المحدود للأزياء أصبح جزءًا من الماضي. فقد جمعتا أكثر من أربعين مبدعًا يعيدون تعريف الموضة من خلال وجهات نظر فريدة، تعكس شغفهم بالموضة والحرف التقليدية والإبداعية وعلاقتهم الوطيدة بالمغرب.

